

Lausunto

11.06.2025

Asia: VN/27452/2020-OM-548

Julkisuuslain salassapitoperusteiden uudistustarpeiden kartoitus

Lausunnonantajan lausunto

Mitkä ovat mielestänne nykyisten julkisuuslain 24 §:n salassapitoperusteiden kehittämistarpeet? Puuttuuko nykyisistä salassapitosäännöksistä jotain olennaista? Kuvailkaa ja perustelkaa kehittämistarvetta mahdollisimman konkreettisesti.

Käytyämme läpi 11.6. mennessä annetut lausunnot, emme löydä lisäarvoista lausuttavaa aiheesta.

Pidämme erityisen huomionarvoisina lausuntoina seuraavia:

- Tasa-arvovaltuutetun toimisto kiinnittäessään huomiota tasa-arvolain valvontaan
- Aalto-yliopisto kiinnittäessään huomiota tietosuojaan liittyvien salassapitoperusteiden kehittämistarpeisiin
- Valtiovarainministeriö kiinnittäessään huomiota Suomen kansainvälisten suhteiden kannalta tarkoituksettomiin tilanteisiin
- Ulkoministeriö monin paikoin lausunnossaan
- Amnesty International Suomen osasto tarkastellessaan kriittisesti sitä, että salassapitoperusteilla, erityisesti kansalliseen turvallisuuteen liittyvillä perusteilla, on usein rajoitettu tiedon julkisuutta koko yhteiskuntaan vaikuttavissa asioissa. Esimerkkinä Amnesty mainitsee vuonna 2024 poikkeuslakina hyväksytyn lain väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyn maahantulon torjumiseksi, jonka valmistelussa vedottiin toimintaympäristöä koskevaan salassapidettävään tietoon, jonka perusteella hyväksyttiin jopa ehdottomia ihmisoikeusnormeja loukkaava lainsäädäntö. Toisena esimerkkinä Amnesty tuo esille hallituksen esityksen Ottawan sopimuksesta irtautumisesta.

Kannustamme lainvalmistelijoita kiinnittämään huomiota Amnestyn lausunnossa esille tuomaan huomioon: ”Julkisuusperiaate onkin osa oikeusvaltioperiaatetta ja keino valvoa viranomaisen julkisen vallan käyttöä. Edellä mainittujen esimerkkien valossa julkisen vallan käytön valvonta onkin osoittautunut ongelmalliseksi, kun olennaiset tiedot on kokonaisuudessaan salattu.”

Jos julkisuuslain soveltamisalaa muutettaisiin mietinnössä ehdotetulla tavalla (Oikeusministeriön julkaisuja 2023:32, lakiehdotuksen 5 §), millaisia muutoksia tämä edellyttäisi salassapitoperusteisiin? Kuvailkaa ja perustelkaa muutostarvetta mahdollisimman konkreettisesti.

-

Oletteko tunnistaneet tietojen tai asiakirjojen salassapitoa koskevaa erityislainsäädäntöä, joka on ristiriidassa julkisuuslain salassapitosäännösten kanssa? Jos julkisuuslain soveltamisalaa muutettaisiin mietinnössä ehdotetulla tavalla (Oikeusministeriön julkaisuja 2023:32, lakiehdotuksen 5 §), aiheutuisiko soveltamisalan muutoksesta konkreettisia ristiriitoja nykyisen erityislainsäädännön kanssa tai tarvetta tarkentaa erityislainsäädäntöä?

-

Nalbantoglu Ilmari
Suomalaiset Kehitysjärjestöt - Finnish Development NGOs (Fingo Ry)